

EGEDE-INSTITUTTET 1951

Lederens årsmelding.

«Egede-Instituttets Venner», som etter vedtektene for instituttet eier og driver dette, hadde pr. 31. desember 1951 i alt 2162 medlemmer. Av disse var 50 «kollektive» og 2112 «individuelle».

De «kollektive» medlemmene (organisasjoner, institusjoner osv.) fordelte seg slik: donatorer 4, livsvarige 34 og årsbetalende 12.

De «individuelle» medlemmene fordelte seg slik: donatorer 20, livsvarige 1238 og årsbetalende 854.

Det ble i årets løp tegnet 13 nye medlemmer, alle «individuelle». Av de nye medlemmene var 7 livsvarige og resten årsbetalende.

Representantskapet holdt ett møte og styret 9 møter. Disse utgjorde styret: res. kap. L. J. Danbolt (formann), tilsynsman, dr. theol. Alf Lier (nestformann), pastor H. Chr. Mamen (sekretær), skolestyrer E. Osnes, dr. Ragnar Wisløff Nilssen og lærerinne Sigrid Løken (samt instituttets leder som etter vedtektene er selvskrevet medlem). Varamenn var: forstanderinne Johanne Høeg, redaktør Trygve Bjerkrheim, professor Einar Molland og misjonær K. T. W. Gornitzka.

«Norsk Tidsskrift for Misjon».

Vårt tidsskrift kom som tidligere med 4 hefter à 64 sider. Det har i de 5 årene det nå har bestått, vunnet seg en god posisjon både i vårt eget og andre land. Som i tidligere år behandlet tidsskriftet også i 1951 – gjennom artikler, nyhetsstoff og bokmeldinger – en rekke emner av stor betydning for det kristne misjonsarbeidet.

Tidsskriftet hadde pr. 31. desember 1951 1240 betalende abonnenter.

I «Særtrykk-Serien NOTM» kom det ut to skrifter: «Er konfusianismen religion?» (skrift nr. 5, 20 sider), av Olaf Aarflot, og

«Pearl Buck og misjonen» (skrift nr. 6, 18 sider), av Aadel Brun Tschudi. Disse særtrykkene ble — i likhet med de tidligere skriftene i samme serie — trykt i et opplag av 300 eksemplarer.

Andre publikasjoner.

Som publikasjon nr. 3 i vår serie «Avhandlinger» kom et arbeid for den filosofiske doktorgraden av Otto Chr. Dahl med titelen *Malgache et maanjan. Une comparaison linguistique* (407 sider). Dette verket er en dokumentasjon av det gassiske språks plass innenfor den indonesiske språkgruppen. Avhandlingen gir først en historisk fremstilling av det arbeidet som er gjort med det gassiske språket, fra de første europeerne kom i berøring med gasserne og til i dag. Det fremgår av denne at man allerede for 350 år siden var klar over at gassisk er i slekt med språkene i Indonesia, men det har til nå ikke vært ført fyllestgjørende bevis for hvor i Indonesia gasserne har sine nærmeste slektninger. Forfatteren sammenligner så gassisk med maanjan-språket på Borneo, og finner at både i lydutvikling, grammatikk og ordforråd er disse to språkene så nær beslektet at gassisk må regnes til Borneo-språkene. Til slutt foretar han en historisk undersøkelse av hvordan og når utvandringen fra Borneo til Madagaskar må ha foregått. Dette verket fortsetter et arbeid som har tradisjon i norsk misjon. I 1870 og 80-årene var Lars Dahle en foregangsmann i utforskningen av det gassiske folks språk og opprinnelse.

Dahls avhandling ble trykt hos Aktieselskabet J. H. Schultz Universitets-Bogtrykkeri i København, da det ikke var noe norsk trykkeri som kunne ta på seg denne oppgaven (bortsett fra A. W. Brøggers Boktrykkeri A.s som meddelte at det i tilfelle først kunne gå i gang med dette arbeidet om to år). Avhandlingen ble utgitt med støtte av Norges Almenvitenskapelige Forskningsråd.

Det ble videre utgitt et skrift av lederen av Egede-Instituttet: *International Institute of Scientific Missionary Research*. Dette skriftet er det første i en serie av mindre skrifter på engelsk som vil komme fra tid til annen («Occasional Papers»), og som vil behandle forskjellige sider ved misjonsarbeidet og misjonsstudiet. «Occasional Paper No 1» er et motivert forslag om opprettelse av et

internasjonalt forskningsinstitutt for misjonsspørsmål. Den første delen gir en oversikt over fremveksten av tiltakene for misjonsgransking i de forskjellige landene med særlig sikte på det studiearbeidet Det internasjonale misjonsråd har tatt opp. På denne bakgrunnen blir det så – i den andre delen av skriftet – gjort rede for de funksjonene det planlagte instituttet vil få, og videre for hvordan det bør organiseres, hvor det bør ligge osv.

Midlene til utgivelsen av dette skriftet ble utredet av «Fondet for spesielle formål» (opprettet desember 1948). Instituttets ordinære budsjett ble altså ikke belastet med denne utgiftsposten.

Forelesninger og foredrag.

Den tradisjonelle foredragsserien i forbindelse med instituttets årsdag (Hans Egedes fødselsdag, 31. januar) ble i fjor holdt i Oslo i dagene 30. januar til 3. februar. For første gang ble det arrangert en foredragsserie også utenfor hovedstaden – i Bergen i dagene 4.–8. februar.

Ved «Egede-uken» i Oslo deltok som utenlandske gjester professor dr. John Foster fra Universitetet i Glasgow og pastor J. Rakotovao fra Den lutherske presteskolen på Ivory, Fianarantsoa, Madagaskar. Dr. Foster holdt tre forelesninger på Universitetet om «The Apologists of the Second and Third Centuries as Missionary Preachers» og en forelesning på Menighetsfakultetet om «The Achievements of Christ in Nineteen Centuries: A Midcentury Survey». Dessuten brakte han en hilsen på instituttets årsfest. Pastor Rakotovao holdt foredrag om «Det gamle testamentet i de unge kirkene».

I forbindelse med «Egede-uken» i Oslo ble det for øvrig holdt følgende foredrag: «Den misjonerende kirke» (av misjonsprest Fridtjov Birkeli), «Er konfusianismen religion?» (av pastor Olav Aarflot), «Misjonæren i dag – hans plass og oppgave i de unge kirkene» (av misjonssekretær Johs. Skauge) og «Hvorhen China? Omkring krisen for misjon og kirke i det fjerne østen» (av tilsyns-mann Arne Tiltnes).

«Egede-uken» i Bergen ble åpnet med et møte i Johanneskirken hvor biskop Indrebø og dosent Myklebust talte. Det ble i «uken» holdt foredrag av misjonssekretær Skauge om «Misjonæren i dag»,

av dosent Myklebust om «Verdenskrise — verdensmisjon» (møte for akademikere), av misjonsskoleforstander G. Trana om «Misjonen i lys av de siste ting» og av tilsynsmann Tiltnes om «Hvorhen China?» I tillegg til de offentlige møtene ble det arrangert et engere samvær av venner av Egede-Instituttet. En drøftet her hva det kan gjøres for å fremme interessen for instituttet i Bergen. Et spesielt utvalg ble oppnevnt til å ta seg av denne saken.

Biblioteks- og opplysningsvirksomhet.

Biblioteket hadde ved utgangen av 1951 ca. 3000 bind. Det ble i årets løp innlemmet 352 nye bind. En viktig avdeling av biblioteket er tidsskriftene og bladene (i alt ca. 125). Da det nå ikke er mer plass til hyller, har vi måttet lagre en vesentlig del av de nye bøkene. De fleste av disse er for øvrig gave fra Mrs. Robert E. Speer (USA). Også fra Missionary Research Library i New York har vi fått en del bøker, samt fra fru Wilder Aas og fru Signy Leisegang Hansson.

Opplysninger ble formidlet også i 1951 — opplysninger om verdensmisjonen til interesserte her i landet, opplysninger om norsk misjonsarbeid til utenlandske institusjoner, tidsskrifter osv. Denne siden ved instituttets virksomhet inntar i virkeligheten en ganske bred plass. Det dreier seg for øvrig her ikke bare om meddelelse av fakta og data, men i stor utstrekning også om veiledning og råd (f.eks. m.h.t. studiearbeid).

Spesielle arbeidsoppgaver.

Den omfattende *helseundersøkelsen av norske misjonærer* som dr. Martin Osnes tok opp i 1948, ble ført videre gjennom innsamling og analyse av nytt materiale. En venter at undersøkelsen vil bli avsluttet i løpet av 1952.

Instituttets *nemnd for misjonsundervisning i skolen* — oppnevnt i 1950 (med lektor H. K. Heimdal som formann) — la i midten av året fram en detaljert innstilling om våre oppgaver på dette feltet. Styret ga sin tilslutning til dette viktige framlegget som en venter seg meget av.

Instituttets *utvalg for misjonsfilm* — oppnevnt i 1950 (med skolestyrer Lars Aanestad som formann) — drøftet spørsmål av interesse for det spesielle arbeidet det her er tale om, bl.a. også spørsmålet

om forholdet til de forskjellige filmtiltakene som andre kristne institusjoner og organisasjoner i vårt land har gått i gang med.

Et spesialutvalg ble nedsatt for å utarbeide *nye skjemaer for inn-samling av statistiske opplysninger om norsk misjonsvirksomhet*.

Arbeidet med *en ny utgave av «Norsk Misjonsatlas»* ble fortsatt. Som nevnt i årsmeldingen for 1950 har misjonsprest S. Solberg, som tegnet kartene i den første utgaven (Oslo 1944), tatt på seg revisjonen av atlaset, som bl.a. vil bringe karter også over de nyeste norske misjonsmarkene.

Endelig nevner vi at det på instituttets årsmøte i januar ble utlyst *en ny prisoppgave* (for 1951–1952). Oppgaven lyder: «Misjonen i skandinavisk systematisk teologi i de siste hundre årene (1850–1950).» Den beste besvarelsen blir belønnet med kr. 1000,00. Fristen for innlevering utløper 1. oktober 1952. Besvarelsen ventes å bli på minst 80 standard maskinskrevne sider (ca. 400 ord pr. side). Til å bedømme de innkomne besvarelsene ble oppnevnt denne komiteen: Res.kap., dr.theol. Reidar Hauge, rektor, dr.theol. Odd Hagen og professor, dr.philos og theolog. John Nome.

Utenlandske gjester.

Også i 1951 fikk Egede-Instituttet besøk av en rekke utenlandske misjonsledere og misjonsforskere. Vi nevner dem her i alfabetisk rekkefølge: sogneprest Niels Bundgaard, Danmark; dr. E. Elder, Egypt; professor dr. John Foster, Storbritannia; dr. Åke Holmberg, Sverige; direktør Harry Johansson, Sverige; pastor Erik W. Nielsen, Storbritannia; lektor dr. Sten Rohde, Sverige; dr. Emory Ross, USA; pastor F. A. Schiotz, USA; professor dr. Bengt Sundkler, Sverige; prost K. Swensson og frue, Sør-Afrika; og dr. W. A. Visser t'Hooft, Sveits.

Bak disse besøkene — i seg selv et overbevisende uttrykk for instituttets internasjonale kontakter — lå et direkte ønske om å lære vårt arbeid nærmere å kjenne, resp. å nyttiggjøre seg de erfaringene vi har gjort i våre bestrebelser på å fremme misjonskunnskap og misjonsgransking. I særlig grad gjelder dette professor Sundkler's og dr. Holmberg's besøk, hvor en drøftet spørsmål i forbindelse med opprettelsen av det nye Svenska Institutet för Missionsforskning.

Pastor Erik W. Nielsen, som i 1950 overtok stillingen som forskningssekretær i Det internasjonale misjonsråd, hadde under sitt besøk i juni flere konferanser med lederen av Egede-Instituttet om aktuelle spørsmål innenfor misjonsforskningen. Særlig drøftet en den store undersøkelsen om kirkens misjonsplikt («The Missionary Obligation of the Church») som Det internasjonale misjonsråd har tatt initiativet til og som vil få sin foreløpige avslutning med verdensmisjonsmøtet som skal holdes i Tyskland sommeren 1952.

Sogneprest Bundgaard, som i mai og juni oppholdt seg i Oslo med stipendium fra Fondet for Dansk-Norsk Samarbeid for å studere norsk misjonsarbeid og kirkeliv, besøkte vårt institutt flere ganger. Jfr. hans artikkel i NOTM 1951, side 145–154, særlig side 151 (hvor Egede-Instituttet blir omtalt).

Økonomien.

Økonomisk var 1951 et tungt arbeidsår, ja det tyngste vi har hatt hittil. Som en vil se av regnskapet, viste driften et betydelig underskudd. Dette skyldes at medlemskontingent og tidsskriftskontingent ikke gikk inn som ventet og at boksalg var atskillig mindre enn en hadde gjort regning med.

Med hensyn til medlemskontingenten er det verd å merke seg at nedgangen ikke skyldes i første rekke svikt i innbetalingen av kontingent fra *årsbetalende* medlemmer. Sammenliknet med 1950 viste fjoråret her en nedgang på bare kr. 859,00. Nedgangen skyldes først og fremst svikt i tegning av nye *livsvarige* medlemmer. Mens det i 1950 ble tegnet 27 nye livsvarige medlemmer (à kr. 100,00, altså kr. 2700,00) ble det i 1951 bare tegnet 7 (altså kr. 700,00).

Med hensyn til tidsskriftkontingenten gikk denne ikke inn som ventet, bl.a. fordi at mange — i alt 75 — tingere sa opp sitt abonnement. For tidsskriftkontoen betød dette et tap på over kr. 500,00. Underskuddet på tidsskriftet var i 1951 kr. 925,00. I 1950 var det kr. 365,00.

Som nevnt i forrige årsmelding sendte styret i slutten av 1950 et skriv til samtlige menighetsråd i Den norske kirke og frikirkene med anmodning om offer eller kollekt til Egede-Instituttet. Av de 1026 menighetsråd som det ble sendt skriv til, var det bare 53 som

Utgifter:

Lønninger	kr. 17 550,92
Driftsomkostninger	» 9 769,57
<i>Norsk Tidsskrift for misjon:</i>	
Trykking og andre omkostn.	kr. 11 003,21
Kontingent og salg kr. 9 077,89	
Gave	» 1 000,00
-----	» 10 077,89
-----	» 925,32

Driftsregnskap for 1951.

Inntekter:

Kontingent fra:	
Alm. og kollektive medlemmer	kr. 9 201,00
Livsvarige medlemmer	» 700,00
Gaver og kollekter	» 4 046,65
Vunne renter	» 6 733,06
<i>Forlagsvirksomheten:</i>	
Salg av bøker	kr. 4 214,35
Gave	» 5 000,00
Varebeholdning pr. 31/12 1951	» 5 275,00

kr. 14 489,35

Trykking o. a. omk. kr. 9 611,28	
Varebeh. pr. 1/1-51	» 4 540,00
-----	» 14 151,28

338,07

Driftsunderskudd	kr. 21 018,78
-----	» 7 227,03
-----	kr. 28 245,81

Formuestillingen 1. januar 1952.

Aktiva:

Kassabeholdning	kr. 659,39
Bankinnskudd	» 431,29
Postgiro	» 514,72
Utestående fordringer	» 425,61
Beholdning av bøker og tidsskrifter	» 5 275,00
Inventar	» 7 415,60
Biblioteket	» 6 386,42
Norges Almenvitensk. Forskningsråd	» 14 154,34
Grunnfondets midler:	
Pantobligasjoner	kr. 219 500,00
Bankinnskudd	» 10 000,00
-----	» 229 500,00
Bankinnskudd tilh. Fond f. spes. formål ..	» 5 674,55
-----	kr. 270 436,92

Passiva:

Grunnfondet	kr. 229 500,00
Fond for spesielle formål	» 5 674,55
Lån av N.M.S.	» 14 000,00
Kreditorer	» 2 125,00
Disposisjonsfondet:	
Fra forrige år	kr. 5 864,40
Overført fra Grunnfondet..	» 20 500,00
-----	kr. 26 364,40
Medgått	» 7 227,03
-----	» 19 137,37
-----	kr. 270 436,92

Oslo, 21. januar 1952.

I styret for Eggede-Instituttet

Johs. Gulbrandsen, *L. J. Daubolt,* *Alf Lier,* *H. Chr. Mamen,* *R. Wisløff Nilssen,*
statsaut. revisor *E. Ovesen,* *Sissel L. Aasen,* *O. M. Skjold,* *M. H. L. Skjold,*

svarte. Av disse igjen fant 43 å kunne innvilge vår søknad. Alt i alt innbrakte dette forsøket på å bedre instituttets økonomi kr. 2142,50. Vårt håp om på denne måten å kunne skaffe til veie rikere midler til virksomheten, gikk således bare delvis i oppfyllelse.

Fra Norsk Misjonsråd mottok vi også i 1951 til utgivelse av tidskriftet kr. 1000,00. Og fra Det norske bibelselskap mottok vi til trykking av boken «Norske misjonærer som bibeloversettere» kr. 5000,00 (se årsmeldingen for 1950, side 7). Vi er både Norsk Misjonsråd og Det norske bibelselskap dypt takknemlige for den støtten de på denne måten ytet vårt arbeid.

Til slutt vil jeg rette en takk til våre kontordamer for dyktig arbeid også i året som gikk, samt til cand.theol. Per Nielsen for den gode hjelpen han ytet oss i de fire månedene (januar—april) da jeg hadde delvis permisjon fra mitt arbeid som leder av instituttet.

Oslo 19. januar 1952.

O. G. Myklebust.